

УДК 82.09 І. Франко:001-051(477.83/.86)«17/18» Д.Зубрицький

ПОСТАТЬ ДЕНИСА ЗУБРИЦЬКОГО В НАУКОВИХ ВІЗІЯХ ІВАНА ФРАНКА

Мирослава ЦИГАНИК

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
Інститут франкознавства,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000*

Розглянуто життєвий та творчий шлях Дениса Зубрицького. Відображено погляди Івана Франка на його наукову спадщину у галузі історії, літератури та фольклору в контексті тенденцій науково-культурного процесу кінця XVIII – першої половини XIX століть.

Ключові слова: Галичина, літературна спадщина, усна народна творчість, громадсько-політична діяльність, співпраця.

Зубрицький Денис Іванович (1777–1862) – український історик, етнограф, юрист, архівіст, перекладач, культурний і громадсько-політичний діяч, який у 20–30 роках XIX століття частково вплинув на певний поступ у формуванні національної науки в історичній та фольклористичній сферах та, потрапивши в русло культурно-політичних подій кінця XVIII – першої половини XIX століть, зайняв антиукраїнську позицію як у науковому, так і в культурному житті Галичини, а очоливши «Погодінську колонію», й зовсім звів нанівець національне відродження Правобережної України, яке в 30–40-х роках розвинула своєю культурно-просвітницькою діяльністю «Руська трійця».

Походив Д. Зубрицький із дрібної шляхти. Його прадід Андрій мав так званий гласний герб – Пом'ян із пробитою мечем головою зубра, а сам Д. Зубрицький вживав геральдично схожого герба Венява (голова зубра) [7, с. 27]. Після домашньої підготовки Д. Зубрицький упродовж 1790–1795 років навчався в львівській гімназії. Через брак коштів не продовжив навчання в університеті, а влаштувався на роботу до магістрату містечка Березова Сяноцької округи (Польща), де зробив непогану кар'єру міського синдика та юстиціарія (суддя патримоніального суду), зажив слави фахівця в справах про опікунство. З 1804 року Д. Зубрицький довірена особа К. Грабенської у веденні справ стосовно маєтностей Красічинського ключа біля Перемишля. 1809 року генеральний секретар Перемишльської адміністрації при пронаполеонівським управлінні. Цього ж року Д. Зубрицький вивчив російську мову. З 1811 року став членом масонської ложі. Василь Щурат зазначив, що саме спілкування Д. Зубрицького з відомими тогочасними членами масонського руху пробудило в нього захоплення Росією та зародило його політичне москвофільство [21, с. 169]. Окрім того, В. Щурат припустив, що завдяки цим зв'язкам Д. Зубрицький зміг отримати в оренду певні маєтності на перемишльщині, де від 1819 по 1821 роки працював посесором графа Войцеха Дембінського. У цей період Д. Зубрицький одружився з Агнетюю Градле, у шлюбі народилися син Альбін і дві доньки Агнета й Станіслава-Кароліна [7, с. 30]. За свідченнями Якова Головацького, Д. Зубрицький вів своє господарство достатньо успішно, застосовуючи на той час найновіші

методи агротехнічної науки [22, № 9, с. 33–35]. Через хворобу дружини сім'я Зубрицьких переїхала до Львова, де спершу мешкала в будинку на вул. Бернардинській, а з 1840 року на вул. Вірменській (тепер № 14). У 1825 році Д. Зубрицький втратив дружину, а в 1837 році помер його єдиний син, що значно вплинуло на подальшу наукову діяльність дослідника.

У Львові, знаючи добре російську мову, Д. Зубрицький працював перекладачем при курайовому суді, водночас, не полишаючи юридичної практики, й надавав займався судовими справами про опікуєнство та статки. У 1829 році Д. Зубрицького прийняли до Ставропігійського інституту на посаду заступника керівника друкарні, в 1831–1833 та 1837–1840 роках він керував цим підприємством самостійно, а в 1831–1833, 1840–1847 роках – керівник інститутським архівом та бібліотекою [5, с. 48]. Д. Зубрицький був членом Петербурзької археографічної комісії (з 1842 року), Тимчасової комісії для розгляду давніх актів у Києві (1844 року), членом-кореспондентом Петербурзької АН (з 1855 року) [17, т. 2, с. 283]. У революційних подіях 1848 року вчений участі не брав через свої консервативні погляди. Після смерті бібліотеку Д. Зубрицького успадкували неодружені доньки. Книгозбірню згодом донька Станіслава частково передала Львівському університету [1, с. 34; 15, с. 125; 7, с. 32].

Як на свій час, Д. Зубрицький залишив велику літературну спадщину, серед якої численні праці, що насамперед цінні своїм фактологічним матеріалом: «Historyczne badania o drukarniach rusko-słowiańskich w Galicyi» (1836) («Історичні дослідження про русько-слов'янські друкарні в Галичині»), «Rys do historyi Narodu Ruskiego w Galicyi i hierarchii cerkiewnej w témże królestwie» (1837) («Нарис з історії руського народу в Галичині і церковної ієрархії в тому королівстві»), «Historya miasta Lwówa» (1844) («Хроніка міста Львова»), «Критико-историческая повѣсть временныхъ лѣтъ Червонной, или Галицкой Руси» (1845), «Лѣтописъ Львовскаго Ставропигіальнаго братства» (1849), «Исторія древняго галичско-русскаго княжества» (1852–1855), «Институтъ Ставропигіійскій отъ р. 1666 до 1772 г. Урывокъ изъ “Хроники Инст. Ставроп.”» (1863).

І. Франко згадував більшість історичних праць Д. Зубрицького («Rys do historyi i Narodu Ruskiego», «Historya miasta Lwówa», «Historyczne badania o drukarniach rusko-słowiańskich w Galicyi») [19, т. 41, с. 131], окрім того, в його бібліотеці зберігалася «Rys do historyi Narodu Ruskiego» [2, с. 115, 148–149]. У праці І. Франка «Руська писемність» ідеться, що розвідка історика «Rys do historyi i Narodu Ruskiego» написана в «крайньо руським сепарастичнім дусі» [19, т. 37, с. 115], а в «Нарисі історії українсько-руської літератури до 1890 р.» дослідник назвав «Historyu miasta Lwówa» – першим у руській історіографії твором, опертим у значній частині на архівних студіях [19, т. 41, с. 296]. У статті «Галицьке краєзнавство» І. Франко відзначив «Исторію Галичско-Володимирского княжества», вказавши, що Д. Зубрицький, на відміну від праці німця Енгеля «Geschichte von Halitsch und Wladimir» («Історія Галича і Володимира»), порушив ту саму тему з більшою ерудицією, але водночас і з більшою антипатією до поляків [19, т. 46 кн. 2, с. 131]. З'ясовуючи докладний огляд розселення та етнічних границь українського народу, І. Франко в роботі «Причинки до історії України-Русі» опирався на розвідку Д. Зубрицького «Критико-историческая повѣсть временныхъ лѣтъ Червонной, или Галицкой Руси» [19, т. 47, с. 440]. Праці «Исторія Галичско-русскаго княжества» та «Лѣтописьъ Львовскаго ставропигіальнаго братства» Д. Зубрицького І. Франко в «Нарисі історії українсько-руської літератури до 1890 р.» розглядав крізь призму доктрини очільника «Погодінської колонії» в Галичині, який, на думку дослідника, був прихильником аристократичних поглядів та «пропагував єдність усього руського народу, і на галицько-руське наріччя дивився з погордою, як на “язык пастухов”, нездібний до вищого духового розвою» [19, т. 41, с. 296].

Мовне питання було одним із найгостріших у літературній діяльності Д. Зубрицького. Хоча Я. Головацький у некролозі вказав, що він був шляхтич руський і вдома його батька говорили по-руськи [22, № 9, с. 33], проте аж до 50-х років Д. Зубрицький говорив і писав винятково по-польськи чи по-німецьки, а згодом по-російськи. М. Возняк зазначив, що мовні справи викликали в Д. Зубрицького великі труднощі з початком 1848 року, коли Ставропігійський інститут під тиском губернії наважився видавати по-українськи літературний часопис [4, с. 140]. На правах редактора новоствореного часопису, Д. Зубрицький взявся до пошуку літературних співробітників, які могли б «на нашому діалектѣ» [12, с. 222] надсилати до журналу свої статті. Ставропігієць у листі від 2 березня 1848 року до Якова Головацького зазначав, що йому не потрібні «глубокозапутаные учоныя расуждения», бо на початок необхідно опублікувати легкі й уважні твори історичного, географічного та етнографічного змісту: «Сказки, повѣсти, местныя повѣрія і пр. – Мы не можемъ ограничивать ся подлинниками, намъ и переводы занимательныхъ статей изъ другихъ языковъ, пригодятся» [12, с. 223]. У праці «З зарання української преси в Галичині» Михайло Возняк наголосив, що Я. Головацький був на першому місці серед галицьких літераторів у Д. Зубрицького, адже він добре усвідомлював, що серед вичислених ним львівських співробітників мало хто може допомогти, у нього була надія лише на позальвівських досвідчених письменників [4, с. 143]. Одначе Д. Зубрицький дуже швидко звів нанівець справу мови в часописі й «можна сумніватися, чи в разі видання “Галицької Пчолы” був би Зубрицький вдоволений навіть змістом статей Головацького, мовою і правопису на всякий спосіб ні» [4, с. 158].

«Вже в самім початку своєї діяльності, – вказала Е. Тишинська, – (Зубрицький. – М. Ц.) виробив собі зовсім інший погляд на руський патріотизм і руську літературу від тих якими жив Шашкевич і його товариші» [16, с. 121]. Першим його кроком у бік Росії став переклад і видання оди Гаврила Державіна «Бог». Окрім того, на відміну від Івана Могильницького, що зараховував праці Нестора до української літератури, Д. Зубрицький вважав, що мова творів Нестора є «наріче церковне або староруське, зрозуміле кожному Великоросіянини, але не кожному Галичанинови» [16, с. 121]. Підтвердив слова дослідниці й Кирило Студинський, зазначивши, що подаючи текст договору Ігоря з греками (945), Д. Зубрицький у примітці вказав «Вотъ тебѣ галическій читатель образецъ древнерусскаго письменнаго языка десятаго столѣтія. Ты убѣдился, что это не есть болтовня какаго либо простолудина пасѣчника Грицка, ниже пастуха Панька, но ты вмѣстѣ убѣдился, что какъ въ нѣмецкомъ языкѣ невозможно уже подражать языку “Нибелунгенлида” такоже невозможно подражать и древнему Русскому книжному языку» [13, с. L]. Аналізуючи листування Бартола Копітара зі Д. Зубрицьким, К. Студинський також зазначив, що галичанин називав твори Івана Котляревського, Єремії Галки, Петра Могили, Ізмаїла Срезневського, Олександра Корсуна «летючими листками» з України, які є «радше забавкою, ще менш важливою, як німецькі твори, видані у віденським, чи австрійським говорі, хоч би тому, що українські автори послуговувалися мішаниною великоруського і малоруського наріччя», чим зарекомендував себе як необ'єктивного критика, що «обединительні ідеї ставив вище, чим історичну правду» [11, с. 28–29].

У своїх працях Д. Зубрицький звертав увагу і на усну народну творчість, зокрема в 1823 році він надрукував у календарі «Pielgrzym Lwowski» («Львівський пілігрим») статтю німецькою мовою «Über galizische Volkslieder», а згодом польською «O spiewach ludu polskiego» («Про пісні простого народу»), у якій подав невелику замітку про твори простого народу та зміст двох українських народних пісень «Шумить, шумить дібровонька» і «Вже

три дні й три неділі». У фольклористичній розвідці Д. Зубрицький згадав німецьких збирачів народної творчості (Йогана-Готфріда Гердера, Йозефа Герреса та ін.), висловив побажання щодо необхідності докладного вивчення народних пісень у Галичині, як важливого джерела для пізнання старовини, традицій і заповідних мрій населення рідної землі [1, с. 34]. Д. Зубрицький вважав, що галицькі народні пісні тісно пов'язані з танцями та на основі етнічного розташування населення класифікував їх на три групи: руські, польські й пісні мешканців гір. Дослідник, зазначивши, що народні пісні руської групи є найбагатшими, окреслив їхню жанрову різноманітність (історичні, ліричні та побутові). Проаналізувавши зміст і мелодію фольклорних творів, Д. Зубрицький дійшов висновку, що «галицко-русская лирика (думки) – это элегия, а въ мелодияхъ пѣсенъ, сопровождающихъ танцы (напр., коломыйку), замѣтна меланхолия» [1, с. 34]. За допомогою порівняльного аналізу польських і українських фольклорних творів автор стверджував, що «въ польскихъ пѣсняхъ и танцахъ нѣтъ жалобы и горечи: онѣ дышатъ радостью, и чувствомъ довольства. Середину же между меланхолей и весельемъ занимають, по своему характеру, пѣсни жителей горъ» [1, с. 34]. Фактично, це була одна з перших фольклористичних розвідок про усну народну творчість у Галичині, що на свій час безсумнівно містила прогресивні фольклористичні ідеї та закликала до подальшого дослідження народної словесності. І. Франко статтю Д. Зубрицького «Про пісні простого народу» згадавав побіжно в «Нарисі історії української літератури в Галичині», де акцентував, що під впливом польського романтизму й у Галичині розпочали записувати народні пісні, перекази, прислів'я, пам'ятки старовини: «Порушив цю справу К. Гютнер професор Львівського університету в календарі на 1823 р. під назвою “Der Pilger von Lemberg” (“Паломники зі Львова”), а в наступному році в календарі “Piełgrzym Lwowski” вміщено кілька українських пісень з німецьким перекладом Поля фон-Поленбурга, батька Вікентія Поля, а також статтю Дениса Зубрицького про значення народних пісень» [19, т. 27, с. 145]. Та вже в рецензії на працю Івана Левицького «Галицко-русская библиография XIX-го столетия: С узвгляднением русских изданий, появившихся в Угорщине и Буковине (1801–1886)» І. Франко писав, що «в календаре-альманахе “Der Pilger von Lemberg” печатает более обстоятельную заметку о малорусских песнях народных будущей историк Галицко-русского княжества Денис Зубрицкий, присоединяя к этому текст двух песен, которые тут же переводятся и на язык немецкий» [19, т. 27, с. 204–205]. В «Огляді праць над етнографією Галичини XIX ст.», І. Франко апелював до фольклористичної статті Д. Зубрицького, який, за словами дослідника, звернув увагу на красу й важність руських народних пісень і «подав текст одної – інтересно, що не щиро народної, а власне дворацької» [19, т. 54, с. 261]. Михайло Тершаковець зазначив, що праця Д. Зубрицького про народні пісні була написана в «часи такого одушевлення для людської поезії взагалі і спеціально для руської», що під нею міг підписатися перший ліпший поляк – етнограф З. Ходаковський, Вацлав Залеський чи Жегота Паулі [15, с. 125].

Розглядаючи постать Д. Зубрицького в контексті його громадсько-політичної діяльності, І. Франко опирався на судження авторитетних дослідників. За словами автора праці «Стара Русь», Остап Терлецький прагнув «поза поверхові, конвенціональні контури тої генерації, поза незугарні писання та “твори” її корифеїв» зрозуміти «її почуття й інтенції» та заледве зумів тільки одного Зубрицького «розкусити, та й то не у всій величї його морального каліцтва» [19, т. 37, с. 79]. У праці «Галицько-руське письменство (1848–65)» О. Терлецький писав, що для Д. Зубрицького ідеалом державних і суспільних порядків були часи до 1830 року, в яких він сам виховувався і виріс, в яких виробився його політичний і суспільний

світогляд. «Він (Д. Зубрицький. – М. Ц.) був чоловіком “шляхетного” роду; і з внутрішнім задоволенням і гордощами рахував себе до тих, яких уже сам Бог поставив понад черню» [14, с. 52–53]. Причину антипатії Д. Зубрицького до простого люду О. Терлецький вбачав у тому, що більша частина його життя, і то саме та, в якій формується світогляд чоловіка, пройшла в тодішнім сільським господарстві, де «він або посередньо або безпосередньо стояв проти мужика як чоловік упривілейованийий супроти підданого» [14, с. 57].

Також на наукові погляди І. Франка, вплинули публікації К. Студинського [19, т. 37, с. 79], який, зацікавившись кореспонденцією Д. Зубрицького, вніс чимало уточнень для подальших досліджень його життя і творчості. На той час, Д. Зубрицький був серед поодиноких галичан (Я. Головацький та І. Вагилевич), які більш-менш регулярно листувалися з вузьким колом учених і літераторів із Наддніпрянщини, хоча їхня кореспонденція здебільшого мала інформаційно-науковий характер та охоплювала питання обміну книжками, відомостями про наукове й літературне життя [9, с. 39], проте вповні висвітлює тогочасні науково-літературні контакти між українцями. Саме епістолярні взаємини Д. Зубрицького та Михайла Максимовича, стали яскравим відображенням тогочасних культурно-наукових зв'язків між Галичиною і Наддніпрянською Україною. У їхньому листуванні пріоритетним було мовне питання, у якому професор Київського університету не виказав конкретної національної позиції у своїх поглядах. На думку К. Студинського, М. Максимович повинен був протиставити «великоруській мові ідеал української мови», проте він подав українську мову як «пам'ятник», з якого можна збагачувати великоруську мову, а «народні українські пісні й пословиці» розглядав лише як чудові «пам'ятники для великого руського письменства» [10, с. 4–5]. Заслуга М. Максимовича полягала в тому, що він заохочував галицьких русинів до літературної праці й створював для цього відповідний темп роботи, спонукав надсилати твори, для друку в «Києвлянині». Загалом він один із перших науковців, що витворив духовний зв'язок між Лівобережною і Правобережною Україною.

Співпраця Д. Зубрицького з Осипом Бодянським проходила в межах роботи над «Критико-исторической повестью временныхъ лѣтъ Червонной, или Галицкой Руси», яку О. Бодянський переклав з польської на російську мову та опублікував. Ігор Райківський стверджував, що, наддніпрянська інтелігенція не мала чітких відповідей на питання власної ідентичності, цілеспрямованої програми національного розвитку та була доволі сильно втягнута в загальноросійський політичний простір [9, с. 39].

Цікавим, з наукового погляду виявилось листування Д. Зубрицького зі слов'янськими культурними діячами 20–40-х років XIX століття. Галичанин кореспондував з Павлом Шафариком, Вацлавом Ганкою, В. Копітаром, Е. Гайнце, Віктором Мацейовським, Ігнатієм Дзялинським, Яковом Бередніковим, Яном Шодуаром, Г. Раковським та Михайлом Погодіним. Розглядаючи листування Д. Зубрицького з В. Копітаром, К. Студинський зазначив, що цензор слов'янських книг порушив у листах до Д. Зубрицького низку наукових питань на теми стародруків та їх творців та на теми нових досліджень, давав відповіді на запитання кореспондента, торкався політичних, суспільних та релігійних питань. У своїх відповідях Д. Зубрицький ішов слідами питань В. Копітара, просив його допомоги у виданнях книжок, які роками залежувались у львівській чи віденській цензурах [11, с. 5]. Проте в багатьох наукових і теологічних питаннях Д. Зубрицький був нещирим з В. Копітаром, у нього «було дві душі, католицька для католика В. Копітара, а православна для православного Погодіна» [11, с. 11].

Жваве листування проходило між В. Ганкою і Д. Зубрицьким, що супроводжувалося й обміном літературою. За допомогою В. Ганки Д. Зубрицький поширював свої книжки, разово

надіслав статтю для друку в якомусь з німецьких журналів та копії і варіанти двох житій св. Кирила, сербської та руської редакцій, знайдених архівістом у монастирі св. Онуфрія. Натомість В. Ганка високо оцінив видання Остромирового Євангелія, дякував за два томи «Історії древняго галичско-русскаго княжества», схвально оцінив мову видань, таким способом пропагуючи свою мрію про одну мову порозуміння для всіх слов'ян [10, с. 16].

Найбільшого резонансу в науковому світі набуло спілкування Д. Зубрицького з М. Погодіним. У статті «Літературне відродження полудневої Русі і Ян Коллар» І. Франко відніс Д. Зубрицького поза межі осередку галицько-русського літературного відродження 30-х років, зазначивши, що «познайомившись 1838 р. з М. Погодіним, по-своєму, а властиво зовсім по-шляхетськи, зрозумів його ідеї о слов'янській взаємності як конечність зректися своєї народності, мови і традицій і зіллється водно з якою-небудь пануючою: у Д. Зубрицького такою пануючою народністю була зразу польська, а потім російська» [19, т. 29, с. 45]. У вищезгаданій праці «Стара Русь» І. Франко вказав на його належність до старої руської генерації 50-х років, «ктиторів і благодітелів» Галицької Русі, що залишили в спадщину «боротьбу за обряд, за азбуку, за мову і правопис» [19, т. 37, с. 79]. Е. Тишинська зіставила твердження І. Франка з думками О. Огоновського, О. Барвінського, О. Терлецького та К. Студинського, які вважали, що саме стосунки М. Погодіна зі Д. Зубрицьким стали основним чинником москвофільської позиції ставропігійця: «Погодін прибув до Галичини післаний російськими правителями, щоби переконати галицьких русинів про єдність народу і мови російської та української, а через се позискати їх для Росії» [16, с. 108]. Дослідниця додала, що, за І. Франком, саме знайомство Д. Зубрицького з панславістами з Москви і М. Погодіним схилило його й І. Головацького до ідей про єдність народу і мови великоруської і галицької та «дораджували змагати до присвоєння собі літературної мови російської» [16, с. 108].

З характеру листування Д. Зубрицького з М. Погодіним простежується, що «русин історик» не лише вів консультації в певних наукових справах, видавав у Росії книги, обмінювався літературою, а й систематично відправляв до Петербурга одні з найцінніших стародруків, адже, урахувавши досить високі ціни на книжки в Росії, галичанин старався отримати їх в обмін на слов'янські першодруки: «Хто так господарював по наших, львівських архівах, як Зубрицький, що за дуже скромну заплату “очищував” їх із дорогоцінних, старинних рукописів і друків та вислав Погодінови» [11, с. 16]. Завоювавши авторитет фахового науковця, Д. Зубрицький використовував набутий досвід на посаді «атамана» Погодінської колонії в Галичині [8, с. 598] проти свого народу, його мови, літератури, історії та й, загалом, проти формування незалежної української нації як такої. Вплив Погодінського прислужника на Івана Головацького, Богдана Дідницького, Івана Гушалевича, а згодом Я. Головацького мав катастрофічне значення для подальшого розвитку культурно-наукового руху на Західній Україні. Він став осередком, коло якого збиралася нова громада людей, яка «учіпила ся імени велика Русь і вважала себе її частиною, атомом, хоч правда, частішою попсованою, скошлявілою, ополяченою, яку треба було очистити і яку лиш підневолене під велику Русь могло правдиво відновити і відродити» [14, с. 51–62].

У своїх судженнях про Д. Зубрицького, І. Франко був близьким до думок О. Терлецького, К. Студинського, М. Тершаковця, Е. Тишинської, які так чи інакше стверджували, що «Зубрицького не годні були навчити любови до руського селянина ніякі політичні перевороти, ніякі змагання руської інтелігенції, ані навіть його власні наукові досліді, які вказували, що сей селянин, то остаток славної і великої бувальщини сего народу, до якого він, мимо свого шляхетського походження, належав» [11, с. 41], своїм шляхетним переконанням він залишався вірним до самої смерті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Аристовъ Ф.* Карпато-руські писатели: Изслѣдованіе по неизданнымъ источникамъ : в 3 т. Т. 1 / Ф. Аристовъ. – М., 1916. – 304 с.
2. *Бібліотека Івана Франка: Науковий опис* : у 4 т. Т. 1 / наук. керівник проекту Г. Бурлака. – К., 2010. – 622 с.
3. *Ваврикъ В.* Члены Ставропигіона за 350 лѣтъ. (1586–1936) / В. Ваврик // Юбилейный сборникъ въ память 350-лѣтія Львовскаго Ставропигіона. – Львовъ, 1937. – Ч. 2. – С. 62–143.
4. *Возняк М.* З зарання української преси в Галичині / М. Возняк // Записки Наукового то-ва ім. Т. Шевченка. – Львів, 1912. – Т. 111. – С. 140–159.
5. *Ісаєвич Я. Д. І.* Зубрицький і його діяльність в галузі спеціальних історичних дисциплін / Я. Ісаєвич // Науково-інформативний бюлетень Архівного управління УРСР. – К., 1963. – № 1. – С. 48–57
6. *Листування українських славістів з Францем Міклошичем* / упоряд., авт. передм. І. С. Свенціцький. – К., 1993. – 397 с.
7. *Мицько І.* Денис Іванович із Зубриці Зубрицький / І. Мицько // Хроніка ставропигійського братства. Денис Зубрицький. – Львів, 2011. – С. 27–56.
8. *Письма к М. П. Погодину из славянских земель (1835–1861).* – М., 1880. – Вип. 3. – С. 538–621.
9. *Райківський І.* Взаємини галицьких і наддніпрянських діячів у 1830–1840-х рр. Український історичний журнал / І. Райківський. – К., 2009. – №1. – С. 39–55.
10. *Студинський К.* З кореспонденції Дениса Зубрицького / К. Студинський. – Львів : Наук. тов-во ім. Т. Шевченка, 1901. – 66 с.
11. *Студинський К.* Копітар і Зубрицький / К. Студинський. – Львів : Наук. тов-во ім. Т. Шевченка, 1918. – 52 с.
12. *Студинський К.* Кореспонденція Якова Головацького в літах 1835–49 / К. Студинський. – Львів : Наук. тов-во ім. Т. Шевченка, 1909. – СХХХVІІІ + 463 с.
13. *Студинський К.* Кореспонденція Якова Головацького в літах 1850–62 / К. Студинський. – Львів : Наук. тов-во ім. Т. Шевченка, 1905. – СLXІ + 592 с.
14. *Терлецький О.* Галицько-руське письменство (1848–65) / О. Терлецький. – Львів, 1902. – 146 с.
15. *Тершаковець М.* Галицько-руське літературне відроджене / М. Тершаковець. – Львів, 1908. – 166 с.
16. *Тишинська Е.* Погодін і Зубрицький / Е. Тишинська // Записки Наукового тов-ва ім. Т. Шевченка. – Львів, 1912. – Т. 111. – С. 101–122.
17. *Українська літературна енциклопедія* : у 5 т. Т. 2: Д–К. – К. : «УРЕ» ім. М. Бажана, 1988. – С. 283.
18. *Франко І.* Додаткові томи до Зібрання творів у п'ятдесяти томах. Т. 53 / Іван Франко. – К. : Наукова думка, 2008.
19. *Франко І.* Зібрання творів : у 50 т. / Іван Франко. – К. : Наукова думка, 1976–1986.
20. *Францевъ В.* Письма къ Вячеславу Ганкѣ изъ славянскихъ земель / В. Францевъ. – В., 1905. – С. 378–392.
21. *Щурат В.* Хто будив культ наших заслужених / В. Щурат // Життя і знання. – Львів, 1939. – № 6. – С. 169.
22. *Я.Ф.Г. Денис Зубрицький. Некролог* / Я.Ф.Г. // Слово. – Львів, 1862. – № 9. – С. 33–35; № 10. – С. 37–38; № 11. – С. 41–43; № 12. – С. 45–46.

Стаття надійшла до редакції 20.10.2014

Прийнята до друку 27.10.2014

DENYS ZUBRYTSKYI IN IVAN FRANKO'S SCHOLARLY VISION**Myroslava TSYHANYK**

*Ivan Franko National University of Lviv,
Institute of Franko Studies,
1, Universitets'ka Str., Lviv, Ukraine, 79000*

The life and achievements of Denys Zubrytskyi have been analyzed. Franko's views on his scholarly heritage in the fields of history, literature and folklore are highlighted in the context of tendencies in the scholarly and cultural process of the 18th and early 19th century. The author argues that, while considering the figure of Zubrytskyi in the context of his scholarly and public-political activities, Franko relied on the views of renowned researches and drew independent conclusions based on a profound research of intellectual heritage of the leader of anti-Ukrainian «Pogodin's colony» in Halychyna.

Keywords: Halychyna, literary heritage, folklore, social and political activities, cooperation.